

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lipca 2017 roku (znak (...) -RKS/ (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na podstawie art. 61a § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267, z późn. zm.), w związku z art. 83b ust. 1 oraz art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 28 czerwca 2017 roku odmówił wnioskodawcy J. O. wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji w zakresie przedawnienia należności z tytułu składek ZUS i wykreślenia hipotek nieruchomości należących do ww.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w dniu 28 czerwca 2017 roku wpłynął wniosek o wszczęcie postępowania i wydanie decyzji w zakresie przedawnienia należności z tytułu składek ZUS oraz wykreślenie wpisów w hipotekach nieruchomości nabytych przez J. O., dla których są prowadzone księgi wieczyste o numerach (...). Zakład wskazał, że o wszczęcie postępowania administracyjnego może wnosić osoba będąca stroną w sprawie. Wnioskodawca jako dłużnik rzeczowy nie ma przymiotu strony postępowania administracyjnego. Wierzyciel hipoteczny nie może zatem, wobec dłużnika rzeczowego wydać decyzji administracyjnej zobowiązującej do zapłaty należności zabezpieczonej hipoteką, ani też żadnej innej decyzji w tym przedmiocie.

/decyzja z dnia 18 lipca 2017 roku k. 34 - 34v akt ZUS/

W dniu 28 sierpnia 2017 roku odwołanie od powyższej decyzji - poprzez swojego pełnomocnika - złożył wnioskodawca J. O. wnosząc o jej zmianę poprzez wszczęcie postępowania w sprawie wydania decyzji w zakresie przedawnienia należności z tytułu składek ZUS i wykreślenia hipotek nieruchomości należących do ww oraz o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego, według norm przepisanych.

/odwołanie z dnia 28 sierpnia 2017 roku k. 2- 3v/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując dotychczasową argumentację oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odpowiedź na odwołanie z dnia 2 października 2017 roku k. 6 - 7v/

Postanowieniem z dnia 19 marca 2018 roku Sąd Okręgowy wezwał do udziału w sprawie w charakterze strony - której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja organu rentowego - D. K..

/postanowienie z dnia 19 marca 2018 roku k. 30 /

Postanowieniem z dnia 19 marca 2018 roku Sąd Okręgowy zawiadomił E. S., G. M. i P. M. o toczącym się postępowaniu i możliwości przystąpienia. Osoby te nie przystąpiły do postępowania.

/postanowienie z dnia 19 marca 2018 roku k. 31 /

Pismem procesowym z dnia 29 marca 2018 roku organ rentowy poinformował, że J. O. nie posiadał legitymacji czynnej do żądania od organu rentowego wszczęcia postępowania administracyjnego i wydania decyzji określonej treści. Legitymacji tej nie posiada także każdorazowy właściciel nieruchomości obciążonej hipoteką przymusową ZUS. Organ rentowy i J. O. łączył wyłącznie stosunek cywilnoprawny: wierzyciel hipoteczny - dłużnik rzeczowy. Odnosi się to także do osób, które nabyły nieruchomości od J. O. z hipoteką wpisaną na rzecz ZUS. Organ rentowy wskazał, że zaskarżona decyzja, której adresatem jest J. O. jest prawidłowa - odmówiono wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji w zakresie przedawnienia należności z tytułu składek ZUS i wykreślenia hipotek na nieruchomościach J. O., bowiem nie miał on legitymacji do występowania z takim roszczeniem. Organ rentowy wskazał, że wystarczy pisemna informacja o stanie konta, wskazująca kwoty jakie należy uregulować, aby dłużnik rzeczowy mógł zaspokoić

wierzytelność, a następnie wystąpić do organu rentowego o wydanie dokumentu potwierdzającego spełnienie świadczenia i umożliwiającego wykreślenie hipoteki.

/pismo procesowe z dnia 29 marca 2018 roku k. 33- 33v /

Na rozprawie w dniu 6 czerwca 2018 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie oraz oświadczył, że wnioskodawca nie jest już właścicielem nieruchomości, ale zgodnie z umową zawartą przed notariuszem z nowymi nabywcami nieruchomości z chwilą wykreślenia hipoteki będzie mu przysługiwało dodatkowe wynagrodzenie i dlatego uważa, że ma interes prawny w tym, aby podtrzymywać dowołanie. Nadto wniósł o nieobciążanie wnioskodawcy kosztami postępowania.

/stanowisko strony e- protokół z dnia 6 czerwca 2018 roku 00:01:29 - 00:06:38 -płyta CD k. 45/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 października 2008 roku J. O. nabył nieruchomości, dla których prowadzone są księgi wieczyste o numerach KW (...) i KW (...), od D. K.. Obie nieruchomości zostały zakupione wraz z obciążającymi je hipotekami m.in. wpisanymi na podstawie wniosków Inspektoratu ZUS w K., jako zabezpieczenie zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne płatnika składek D. K..

/umowa przeniesienia własności - akt notarialny z dnia 28 października 2008 roku k. 9 - 12 akt ZUS, umowa warunkowa sprzedaży - akt notarialny z dnia 9 października 2008 roku k. 13 - 18 akt ZUS/

W dniu 23 stycznia 2017 roku J. O. złożył wniosek o wydanie zezwolenia na wykreślenie hipoteki przymusowej zwykłej i wniósł o wydanie na jego rzecz zezwolenia na wykreślenie hipoteki przymusowej zwykłej w kwocie 18.038,50 zł wraz z odsetkami w księdze wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Częstochowie X Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. REGON (...) w celu zabezpieczenia wierzytelności stwierdzonych tytułem wykonawczym nr H- (...) z 20 grudnia 2006 roku wystawionym przez Inspektorat w K.. W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż należności objęte zabezpieczeniem hipotecznym uległy przedawnieniu.

/pismo z dnia 23 stycznia 2017 roku k. 1 akt ZUS/

Kolejnym pismem z dnia 31 stycznia 2017 roku J. O. wniósł o wydanie na jego rzecz zezwolenia na wykreślenie hipoteki przymusowej zwykłej w księdze wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Częstochowie X Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. REGON (...) w kwocie:

- 4.349,20 zł z odsetkami w celu zabezpieczenia wierzytelności stwierdzonych tytułem wykonawczym nr H- (...) z 20 grudnia 2006 roku wystawionym przez Inspektorat w K.,

- 1.240,50 zł wraz z odsetkami w celu zabezpieczenia wierzytelności stwierdzonych tytułem wykonawczym nr H- (...) z 20 grudnia 2006 r. wystawionym przez Inspektorat w K..

W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż należności objęte zabezpieczeniem hipotecznym uległy przedawnieniu.

/pismo z dnia 31 stycznia 2017 roku k. 2 akt ZUS/

Pismem z dnia 2 marca 2017 roku (...) Oddział w C. poinformował wnioskodawcę, iż należności składkowe objęte wpisami hipotecznymi nie uległy przedawnieniu zgodnie z treścią przepisu art. 24 ust. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej: ustawa systemowa). Jednocześnie poinformowano o konieczności uregulowania zabezpieczonych należności w celu uzyskania wykreślenia hipotek.

/pismo z dnia 2 marca 2017 roku k. 19 akt ZUS/

Pismem z dnia 22 marca 2017 roku pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego i wykreślenie hipotek w powołanych wyżej księgach wieczystych. W uzasadnieniu wskazano, że w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 roku sygn. akt SK 40/12, w którym orzeczono o niezgodności z Konstytucją RP przepisu art. 70 § 6 ordynacji podatkowej, należy zdaniem wnioskodawcy przyjąć, że przepis art. 24 ust. 5 ustawy systemowej jest również sprzeczny z przepisami Konstytucji RP.

/pismo z dnia 22 marca 2017 roku k. 20 - 22v akt ZUS/

W dniu 23 czerwca 2017 roku pełnomocnik wnioskodawcy złożył wniosek o wszczęcie postępowania i wydanie decyzji w zakresie przedawnienia należności z tytułu składek ZUS oraz o wykreślenie hipotek ustanowionych w celu zabezpieczenia tych zaległości na nieruchomościach stanowiących własność J. O..

/wniosek z dnia 23 czerwca 2017 roku k. 27 - 29v akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 18 lipca 2017 roku Oddział ZUS odmówił wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji w zakresie przedawnienia należności z tytułu składek ZUS i wykreślenia hipotek ustanowionych w celu zabezpieczenia tych zaległości.

/decyzja z dnia 18 lipca 2017 roku k. 34 akt ZUS/

W dniu 28 września 2017 roku J. O. zbył działkę o nr KW: (...) i (...) na rzecz E. S. zamieszkałej: ul. (...), (...)-(...) P., G. M. zamieszkałego: ul. (...), (...)-(...) T. i P. M. zamieszkałej: ul. (...), (...)-(...) T..

/wypis z księgi wieczystej k. 15 - 26v/

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 61a § 1 k.p.a. o wszczęcie postępowania administracyjnego może wnosić osoba będąca stroną w sprawie.

W myśl zaś art. 28 k.p.a. stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie, albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

Z kolei art. 65 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece wynika, że w celu zabezpieczenia określonej wiarygodności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomość obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi wierzyciela.

Natomiast w myśl art. 244 § 1 k.c. hipoteka jest ograniczonym prawem rzeczowym. Zatem jest prawem na rzeczy cudzej, mają do niej zastosowanie przepisy ogólne kodeksu cywilnego, dotyczące praw rzeczowych ograniczonych oraz przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Zdaniem Sądu, J. O. nie ma przymiotu strony w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym. J. O. w tej sprawie nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i nie odpowiada jako dłużnik osobisty za zadłużenie, które stanowiło podstawę zabezpieczenia hipotecznego na nieruchomościach, które na dzień zamknięcia rozprawy nie stanowiły już jego własności. W związku z powyższym wnioskodawca nie jest legitymowany do żądania wszczęcia postępowania administracyjnego o ustalenie, iż należności dłużnika osobistego uległy przedawnieniu.

Dłużnikiem osobistym w przedmiotowej sprawie jest płatnik składek D. K., na którym ciążył obowiązek opłacania należnych składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Zabezpieczenie hipoteczne ustanowione na przedmiotowych nieruchomościach zostało dokonane, gdy stanowiły własność D. K.. W

związku z nabyciem obciążonych hipotekami nieruchomości, J. O. stał się wyłącznie dłużnikiem rzeczowym Zakładu. Jego odpowiedzialność wobec wierzyciela hipotecznego ogranicza się do odpowiedzialności z tej nieruchomości. Wzajemne prawa i obowiązki stosunku prawnego powstałego pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych (wierzycielem hipotecznym) a nabywcą obciążonej hipoteką nieruchomości (dłużnikiem rzeczowym) regulują przepisy prawa cywilnego, a zatem jest to stosunek cywilnoprawny.

Warunkiem skutecznego dochodzenia zaspokojenia z nieruchomości jest uzyskanie przez wierzyciela hipotecznego tytułu wykonawczego przeciwko właścicielowi nieruchomości, zasądzającego od niego zabezpieczoną hipoteką wierzytelność. Tytuł ten, wierzyciel może uzyskać wytaczając powództwo cywilne przeciwko dłużnikowi rzeczowemu.

Dłużnika rzeczowego i wierzyciela hipotecznego (nawet jeżeli jest nim organ administracji publicznej) nie łączy stosunek administracyjnoprawny.

Wierzyciel hipoteczny nie może zatem, wobec dłużnika rzeczowego wydać decyzji administracyjnej, zobowiązującej do zapłaty należności zabezpieczonej hipoteką, ani też żadnej innej decyzji w tym przedmiocie.

Wobec powyższego brak jest podstaw do wszczęcia postępowania administracyjnego i wydania decyzji w zakresie żądanym przez wnioskodawcę.

Na marginesie - jak słusznie podniósł organ rentowy - wskazać należy, że J. O. jako dłużnik rzeczowy nie był pozbawiony ochrony swych praw. Mógł kwestionować istnienie zabezpieczenia hipotecznego na podstawie przepisów ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Zgodnie z treścią przepisów art. 10 w zw. z art. 94 i art. 100 powołanej ustawy dłużnik hipoteczny, który jest przekonany, iż wygasło zabezpieczenie hipoteczne z uwagi na wygaśnięcie wierzytelności, ma prawo zwrócić się do wierzyciela o podjęcie działań pozwalających na wykreślenie hipoteki. Natomiast w przypadku odmowy wierzyciela, dłużnik jest uprawniony do wniesienia powództwa o usunięcie niezgodności zapisów księgi wieczystej ze stanem faktycznym. W tym postępowaniu dłużnikowi rzeczowemu będą również przysługiwały wszystkie zarzuty dłużnika osobistego, w tym również zarzut przedawnienia należności.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania, gdyż nie znalazł podstaw do ich uwzględnienia z przyczyn wymienionych w niniejszym uzasadnieniu.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł w punkcie drugim wyroku. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Stosownie do art. 98 § 3 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez wykwalifikowanego pełnomocnika zalicza się wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił, w oparciu o § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. 2015 roku, poz. 1804- w wersji obowiązującej od dnia 27 października 2016 roku do dnia 12 października 2017 roku), zgodnie z wnioskiem, według norm przepisanych, na kwotę 180 i zasądził ją od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego.

Brak było podstaw skorzystania z dyspozycji art. 102 k.p.c. i uwzględnienia wniosku pełnomocnika wnioskodawcy o nieobciążanie go kosztami postępowania. Podkreślenia wymaga, iż urzeczywistniający zasadę słuszności art. 102 k.p.c. stanowi wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik sporu, a zatem nie podlega wykładni rozszerzającej i związany jest z obowiązkiem strony podania okoliczności zezwalających na przyjęcie, że zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony. Wobec tego Sąd, kierując się zasadą kontradiktoryjności procesu, nie powinien działać z urzędu w sytuacji, gdy strona reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie wykazuje istnienia przesłanek do zastosowania art. 102 k.p.c. (postanow. SN 07-12-2011 II PZ 34/11 LEX nr 1130377). Na gruncie rozpoznawanej sprawy powód reprezentowany przez profesjonalistę tych okoliczności nie wykazał. Wprawdzie pełnomocnik J. O., na rozprawie w dniu 6 czerwca 2018 roku zgłosił wniosek o nieobciążanie go kosztami procesu strony przeciwnej w przypadku przegrania procesu. Jednak nie przytoczył żadnych okoliczności przemawiających za jego uwzględnieniem. Brak jakichkolwiek danych powodowało, że nie było możliwe przeanalizowanie sytuacji rodzinnej czy materialnej wnioskodawcy. Brak wskazanej aktywności ze strony powodowej co do wykazania swojej sytuacji spowodował, że

Sąd Okręgowy zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu obciążył stronę przegrywającą spór kosztami zastępstwa procesowego strony przeciwnej.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. odwołującego.

E.W.